

Louis Pasteurlaan 6, 2719 EE Zoetermeer
Postbus 447, 2700 AK Zoetermeer

+ 31 85 003 6400

info@glastuinbouwnederland.nl
glastuinbouwnederland.nl

Datum : 10 juni 2020
Ons kenmerk : LC20.037
Onderwerp : Internetconsultatie Wet Stikstofreductie en natuurverbetering

Kvk 27294015
BTW 8172.64.437.B.01

Geachte heer/mevrouw,

Hierbij reageert Glastuinbouw Nederland op de internetconsultatie Wet stikstofreductie en natuurverbetering, in aanvulling op de ingediende reactie van LTO Nederland.

Rapport 'Niet alles kan overal'.

Het eindadvies van het Adviescollege Stikstofproblematiek, zoals verwoord in het rapport 'Niet alles kan overal', is op 8 juni door Minister Schouten naar de Eerste en Tweede Kamer verzonden. Glastuinbouw Nederland constateert dat het eindadvies op een aantal punten in tegenspraak is met het nu voorliggende wetsvoorstel en dringt er dan ook op aan om voorliggend wetsvoorstel op een aantal onderdelen grondig te herzien.

1. Streefwaarden

Het Adviescollege maakt binnen de stikstofaanpak onderscheid in twee deelopgaven: de aanpak van ammoniakemissies (NH₃-emissies) en de aanpak van stikstofoxidenemissies (NO_x-emissies). Daarbij gaat het Adviescollege vooral uit van streefwaarden ten aanzien van stikstofemissie en niet, zoals in het wetsvoorstel wordt aangeduid, van stikstofdepositie. Glastuinbouw Nederland sluit hier graag bij aan, mede omdat emissie past binnen algemeen kader dat de 'vervuiler' zijn zaakjes op orde moet brengen. Ook is emissie beter te meten én te monitoren dan depositie

2. Monitoring

Het Adviescollege adviseert de doelstellingen in de Wet natuurbescherming vast te leggen, en tevens de verplichting op te nemen dat de minister die verantwoordelijk is voor Natuur elke twee jaar op basis van de voortgangsmonitor een geactualiseerd natuurdoelstellingenprogramma aan het parlement stuurt met maatregelen die waarborgen dat de doelstellingen worden gerealiseerd. Deze tweejaarlijkse monitor heeft zowel betrekking op het nationale programma als op de gebiedspecifieke aanpak van de provincies. Bij deze monitoring wordt ook depositie vanuit het buitenland betrokken. Onderdeel van de tweejaarlijkse monitoring is - indien nodig - het formuleren van aanvullende maatregelen, als dat vanuit het halen van de ecologische doelen nodig is, om de nationale doelen te realiseren.

In de Memorie van Toelichting van het nu voorliggende wetsvoorstel is aangegeven dat wordt ingezet op rapportage per 6 jaar. Ieder zesde jaar resulteert dit in een rapportage over de omvang en de kwaliteit van de voor stikstof gevoelige habitats in de Natura 2000-gebieden die in het programma zijn opgenomen in relatie tot de instandhoudingsdoelstellingen van de Natura 2000-gebieden en de landelijke staat van instandhouding. Op basis hiervan worden de streefwaarde en het ambitieniveau van het complete programma en de benodigde samenstelling van bron- en natuurmaatregelen voor effectief natuurbehoud en -herstel waar nodig geactualiseerd. Gekozen is voor deze zesjaarlijkse monitoringscyclus omdat deze aansluit bij de reeds bestaande monitoring van de beheerplannen (instandhoudingsdoelen van gebieden) en de Europeesrechtelijke rapportageplicht vanuit de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn (staat van instandhouding).

Voor Glastuinbouw Nederland zou een tweejaarlijkse monitoring (met de mogelijkheid van bijstelling) beter aansluiten bij de dynamiek van een topsector als de (glas)tuinbouw.

3. Onderscheid tussen NOx en NH₃

De inspanningen van de landbouw in het kader van het Klimaatakkoord zijn specifiek gericht op de reductie van broeikasgassen en hebben slechts beperkt effect op de reductie van NH₃-emissies. Gezien de door het Adviescollege geformuleerde forse opgave, vergt het terugdringen van de NH₃-emissies een aanvullende inspanning. Om deze reden wordt in het eindadvies van het Adviescollege een zwaarder accent gelegd op de landbouw en het reduceren van NH₃-emissies. Deze emissies kunnen, volgens het Adviescollege, worden teruggedrongen door het mineralengebruik in de landbouw in balans te brengen. Als het gaat om de aanpak van NOx-emissies kiest het Adviescollege voor een generieke aanpak.

Vergunningverlening

Met het nu voorliggende wetsvoorstel wordt weliswaar een stap gezet om een streef/-omgevingswaarde en een programma met maatregelen om de depositie van stikstof op daarvoor gevoelige habitats in Natura 2000-gebieden te verminderen wettelijk te verankeren. Maar noch met het nu voorliggende wetsvoorstel, noch met de brief van het Kabinet van 24 april over de structurele aanpak van stikstof, wordt helderheid geboden over vergunningverlening. Met name bestaande (glastuinbouw)bedrijven die voorheen onder de PAS onder de meldingswaarden van 0,5 mol depositie vielen, zijn veelal niet gemeld noch vergund. Glastuinbouw Nederland vindt dit een volstrekt onwenselijke situatie en dringt aan op spoedige helderheid over de gevolgen van de in het wetsvoorstel vastgelegde streefwaarden en programma-aanpak voor vergunningverlening. Daarnaast is snelle en spoedige vergunningverlening ook voor nieuwe ontwikkelingen in de glastuinbouwsector van belang inzake de afspraken die zijn vastgesteld in het Klimaatakkoord 2030 met de glastuinbouwsector.

Het langetermijnperspectief dat het Adviescollege in haar eindadvies geeft, biedt structurele mogelijkheden voor het hanteren van drempelwaarden, voor kleine en/of tijdelijke emissies. Glastuinbouw Nederland onderschrijft deze benadering. Mede omdat in veel gebieden de achtergrondbelasting uit buitenland al vele malen hoger is, dan de invloed van (economische) activiteiten.

Het Adviescollege is van mening dat drempelwaarden - binnen de in dit advies geschetste lange-termijnaanpak - moeten worden gekoppeld aan emissies en niet aan deposities. Dit is een wijziging ten opzichte van de tot nu toe gehanteerde systematiek. Het Adviescollege verwacht dat door monitoring en metingen de relaties tussen emissies en de staat van natuurgebieden steeds beter inzichtelijk worden, hetgeen een aanknopingspunt vormt om drempelwaarden voor kleine en tijdelijke activiteiten te relateren aan emissies. Dit voorkomt ook dat bij de beoordeling van concrete initiatieven de effecten op vele Natura 2000-gebieden moeten worden beoordeeld. Deze systematiek is naar de mening van het Adviescollege uitvoerbaar en juridisch houdbaar. Glastuinbouw Nederland onderschrijft deze analyse en verwacht dat hiermee de veelal kleine emissies vanuit de nu al bestaande glastuinbouwbedrijven vergund kunnen worden. In het nu voorliggende wetsvoorstel is het echter niet duidelijk of en hoe het realiseren van drempelwaarden en de daarvoor vereiste nationale sturing passend is. Glastuinbouw Nederland verzoekt dan ook om opheldering over dit punt.

Evenwichtigheid en proportionaliteit

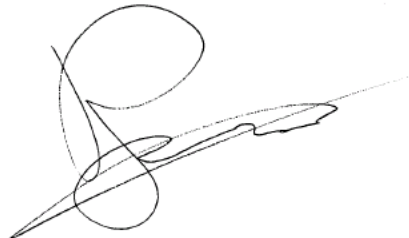
Glastuinbouw Nederland is van mening dat ook in het nu voorliggende wetsvoorstel effectiviteit in de zin van doelbereik een belang criterium dient te zijn. Het Adviescollege Stikstofproblematiek hanteert het uitgangspunt dat alle sectoren, die verantwoordelijk zijn voor stikstofuitstoot, een bijdrage leveren aan oplossingen, in een evenwichtige verhouding. Het Adviescollege heeft in dit verband bewust gekozen voor het begrip 'evenwichtig' (en niet voor 'proportioneel' of 'evenredig'). Met het begrip 'evenwichtig' geeft het Adviescollege aan dat het gaat om een redelijke bijdrage, waarbij kosten-effectiviteit in ogenschouw wordt genomen. Het Adviescollege relateert kosteneffectiviteit aan de te bereiken effecten in relatie tot de hoogte van de kosten. Het Adviescollege geeft aan dat het hanteren van het uitgangspunt van een evenwichtige bijdrage ertoe heeft geleid dat in het eindadvies van het Adviescollege relatief veel aandacht wordt besteed aan de landbouw. Glastuinbouw Nederland constateert dat dit ook geldt voor het nu voorliggende wetsvoorstel. Voor andere sectoren stelt het Adviescollege terecht dat primair een emissiereductie van NO_x is voorzien die meegaat in het basispad van ander reeds vastgesteld beleid in het kader van klimaat, lucht- en waterkwaliteit (de afname van NO_x-emissies als gevolg van reeds vastgesteld beleid). Het Adviescollege erkent in haar rapport dat de glastuinbouw vrijwel geen stikstofemissies veroorzaakt. Ons inziens betekent dit dat ook het Adviescollege erkent dat met reeds ingezet beleid in het kader van klimaat, lucht- en waterkwaliteit voor de glastuinbouw sprake is van voldoende afname van NO_x-emissies als gevolg van reeds vastgesteld beleid. Glastuinbouw Nederland vraagt zich echter af of de in het voorliggende wetsvoorstel verankerde programma van maatregelen een dergelijke benadering mogelijk maakt.

J. van der Tak
Voorzitter Glastuinbouw Nederland

Contactpersoon:

Mw. Ing. L.W.M. Claessen, tel. 06 29512949, email. claessen@glastuinbouwnederland.nl

Ing. R.M. Paauwe Msc
Directeur Glastuinbouw Nederland